

Pred 50 godina osnovana je Družba sv. Cirila in Metoda u Ljubljani. Sedam godina kasnije osnovana je Družba sv. Cirila i Metoda za Istru.

ISTRA

1888. god. osnovana je prva slovenska škola u Trstu, a 1896 osnovana je Družba za Istru prvu svoju školu u Baderni. Dvije godine kasnije osnovana je prva hrvatska škola u Puli.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

PEDESETGODIŠNJICA DRUŽBE

Tačno pred 50 godina — 1885 godine — osnovana je u Ljubljani Družba sv. Cirila in Metoda. Osnovana je sa svrhom da Slovence obrani od germanizacije i talijanizacije. Ugled Družbi je bila češka Osrednja školska matrica osnovana pet godina ranije. 1892 godine osnovana je Družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Istarska je osnovana u Opatiji. Slovenačkoj su osnivači Tomo Zupan, Ivan Hribar, dr. Vošnjak, Ivan Vrhovnik i dr., istarsku su osnovali dr. Dinko Vitezić, dr. Matko Laginja, dr. Andre Stanger, koji su bili i prvi njezini upravljači, i još nekoji.

Družba je osnovala 1887 prvi slovenski dječji vrtić u Trstu, a 1888 je osnovala prvi razred slovenske osnovne škole u Trstu. Iz tog prvog razreda od 1888 godine sa 74 djece razvilo se u Trstu do 1917—18 školske godine 46 slovenskih razreda sa 2499 djece. Družba za Istru podigla je svoju prvu školu u Baderni 1896, iste godine je otvorena u Kašteliru, a dvije godine iza toga osnovana je prva hrvatska škola u Puli.

Slovenska Družba imala je od 1885 god. do 1918 izdataka za blizu 4 milijuna kruna, a od 1919 do 1934 izdala je preko 12 milijuna dinara. Za istarsku nemamo tih podataka, ali je dosta napomenuti da su prilozi Družbe za Istru u god. 1900 bili 34.000 kruna, 1907 već 100.000, a 1912 su prihodi iznijeli 220.000 kruna, pa da se vidi kojim tempom je Družba napredovala.

Iako im je isto ime, isti program, slovenska i hrvatska Družba nisu bile jedno. Dok je slovenska Družba imala za cilj i obranu od germanizacije dole istarska nije skoro ni dolazila u priliku da se u toj borbi angažira. Slovenskoj Družbi je glavno polje borbe bio grad. Trst, Gorica, Maribor, tu je slovenstvo bilo najugroženije. Za selo nije postojala tako velika opasnost, jer je selo bilo kompaktno, a bilo je donekle već i prosvjetljeno. U Istri je opasnost bila i na selu. Talijani su prodirali Legitim školama i u čisto naša sela, pa je glavno polje bilo selo, naročito selo bliže grada i sela u zapadnoj Istri, gdje su i osnovane prve Družbine škole. Istarsko selo je i kulturno i ekonomski zaostalo. Dok je 1910 godine u Kranjskoj bilo 12 posto analfabeta u Istri ih je bilo 39 posto. Odatle i različiti problemi koji su se nametali Slovencima i Hrvatima u današnjoj Julijskoj Krajini.

Jedno im je, međutim, bilo zajedničko. I jedna i druga oslanjale su se na narod — na najšire mase. Iako je osnova djelovanja bila postavljena u građanstvu, ipak je i selo sudjelovalo u toj akciji. Sasma obratno nego »Lega Nazionale«. To društvo je bilo mezinje društva »Dante Alighierie«, koje je imalo u tadašnjoj Italiji neke vrste poluslužbeni karakter. Na kongrese su dolazili predstavnici vlade, pa je tako na kongresu 1897 u Milanu javno obećana vladina pomoć, a sljedeće godine je vlada posebnim zakonom dozvolila i lutriju u korist »Dante Alighierie«. To društvo je okupilo više građanske i vojničke krugove, dok je »Lega Nazionale« u tadašnjoj Austriji formalno bila samostalna, ali je bilo svima poznato da je to samo prikriven »Dante Alighierie«. A i »Lega Nazionale« je bila okupila građanske krugove u današnjoj Julijskoj Krajini, a bila je subvencionirana od pokrajine i općina. Iz pokrajinske blagajne je primala 10.000 kruna godišnje (t. j. iz blagajne zajedničke i Slavenima i Talijanima, u koju je tri četvrtine Slavena ulagalo poreze, a samo jedna četvrtina Talijana).

»Lega« se oslanjala na vlast i bogate građanske krugove a Družba je živjela od najširih masa — od malogrđanstva i seljaštva. »Malen pruži dar domu na oltare, bila je deviza Družbina. Mali darovi u kojima sudjeluje cijeli narod. I dok »Legi« ostavlja, na primjer, bogataš Atilio Conighi 54.000 kruna, dole Cirilo-Metodski zidari u Zagrebu sakupljaju samo na jednoj priredbi 1903 god. 7.000 kruna, na priredbi gdje umjetnica Ružička Strozzi recitira pozdrav Cara-Emina. Slovenska družba je ipak imala prihoda i od legata i ostavština (Kotnik, Vilharova, Polak itd.), ali istarska se oslanjala samo na narod. Družbine žigice, sapun, biljezi, pa čak i kišobrani pokrivali su cijelu jednu četvrtinu Družbinih izdataka, ali to ne bi nikada moglo da se postigne bez sudjelovanja najširih narodnih masa, i to ne samo u Istri, već u Dalmaciji, Hrvatskoj i drugdje, a naročito u Hrvatskoj sa Zagrebom na čelu. Klub Cirilo Metodskih zidara u Zagrebu, osnovan 1904, a potvrđen 1905, toliko je učinio za Družbu sv. Cirila i Metoda za Istru da je to danas skoro neizostavno na koji način su svi ti ljudi zavoljeli Istru i što su sve poduzimali da Družbi pruže moralnu i materijalnu pomoć. God. 1907 imao je Klub C. M. Z. 140 članova u Zagrebu, 500 u provinciji i od tada do današnjice do konca te godine po-

DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA VZGAJA MLADINO

MLADINSKI NARODNO-OBRAMBNI TEČAJ

V svojem 50. letu je nastopila pomlađena Družba sv. Cirila in Metoda dobo nove aktivnosti. Tako, kakor je bila vedno oni nacionalni barometer, ki je zaznamoval vsako krivico, vsak pritisk, tako hoče, da postane tudi danes simbol naše nacionalne odpornosti in borbenosti. Nove prilike in potrebe usmerjajo njeno delo in izbero sredstev. Družba se dobro zaveda, da je osnova njenega uspeha v bodočnosti, nacionalna zavest najširih plasti, zlasti pa inteligenčnega naraščaja, ki mora že danes pridobivati vsestransko znanje o težkem našem nacionalnem vprašanju, da bo lahko dorasel dolžnostim.

Z otvoritvijo stalne narodno-obrambne razstave (muzeja), ki bo trajno izpopolnjavana velike vzgojne važnosti, je CMD izponila občutno vrzel, da je tako nazorno prikazan manjšinski problem pogrešala i šola, javnost in tujec, ki je hotel dobiti vpogled v naše nacionalne rane. Drugo, nič manj važno njeno delo, je uvedba omladinskih narodno-obrambnih tečajev, ki se bodo v določenih presledkih ponavljali tako, da ga bodo absolvirale vse naše omladinske organizacije.

Prvi tak tečaj se je vršil 4. in 5. t. m. v Ljubljani. Predavanj naših odličnih znanstvenikov, manjšinskih ideologov in organizatorjev se je udeleževalo redno okoli sto omladincev iz vseh krajev Slovenije, ki so s svojo disciplino in interesom vzdržali visoko moralo tečaja.

Predavanja so bila zgodovinsko-razvojna, geografsko-politična, situacijska, politično-pravna, idejna in bojna. Prvo predavanje je imel g. univ. prof. dr. Milko Kos, ki je nazorno prikazal mladini zgodovinsko premikanje naše narodnostne meje od najstarejših časov naše naselitve do najnovijih dni. Drugo in tretje predavanje sta imela g. dr. S. Plešič in g. prof. F. Baš. Oba gg. predavatelja sta temeljito obdelala politično geografijo naše narodnostne meje. Popoldne prvega dne sta bili na dnevnem redu predavanja g. prof. dr. L. Čermelj i g. F. Uršiča. Prvi je močno predočil mladini na primerjalni osnovi nekdanje in današnje kulturno, gospodarsko in versko stanje naših rojakov, kakor tudi teptanje najosnov-

nejših človečanskih pravic našega ljudstva, od nasilne menjave imen do kratenja osebne svobode. Drugi pa se je bavil s položajem na Koroškem in onim gradišćanskim Hrvatov, ki manj nevarni na meji med Avstrijo in Mađarsko uživaju veće svobode od rojakov onstran Karavank, neposredno spojeni z matično nacionalno državom.

Po tem predavanju so si tečajniki ogledali še nedovršeno razstavo, zvečer pa so imeli skupen družabni sestanek s predavatelji in odborniki vodstva CMD. Lepe misli sta v intimni obliki izvajala g. prvomestnik družbe ing. Mačkovšek in njen tajnik g. ravnatelj Gruđen. Na tem sestanku je mladina zbrala 300 Din za narodno-obrambni kamen.

Naslednji dan dopoldne je predaval g. dr. B. Vrčon o manjšinskom problemu z mednarodno-pravnega in političnega vidika. Govoril je o zgodovinskom pregledu manjšinske zaštite in iznesel kritiko današnje. G. V. Zorman, šef Manjšinskega instituta, je upoznao mladino z manjšinami v našoj državi in primerjal njihovo kulturno, gospodarsko in politično svobodu s ponižanimi rojaki onstran meje. Nato je govoril nadsvetnik ing. J. Mačkovšek o tujih aspiracijah po našem ozemlju in z objektivnim dejstvi dokazoval, da se tuji imperializmi ne ustavljajo pred našimi nacionalnim ranami. Popoldne je bilo predavanje akademika T. Prekorška posvećeno jubilantki in prireditelji tečaja Družbi sv. Cirila in Metoda. Prikazal je njeno preteklost in podčrtal današnje pomembnost. Idejni tečaj je zaključil abs. iur. A. Uršič, ki je v svojih izva-

janjih predočil različna pojmovanja nacionalne misli, ki so važna za uveljavljanje političnega narodnostnega principa. Metoda za politično uveljavljanje objektivne in kulturne narodnostne teorije ni plebiscit, nego borbenost, obseg določa zgodovinsko pravo do mejanikov, ki jih je gazila zavestna in nasilna asimilacija. Za vzgled narodno-obrambnega dela mladine je postavil narodno-radikalno struju.

Po tem predavanju se je mladina poklonila mučenikom pred ploščo na univerzitetnem vrtu in se po ogledu obrambne »Jadranske razstave« prepojena novega duha razšla v omladinska središća, kot glasnik nacionalnih pravic za vse Jugoslovane.

JUBILEJ DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

Jubilejna velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo 15. septembra ob 10 dopoldne v Ljubljani v Trgovskom domu, Gregorčičeva ul. 27. Na predvečer, v soboto bo ob 20. uri istotam zaupni shod. Vodstvo CMD uljudno vabi vse p. n. delegate vseh područja, kakor tudi vse pokrovitelje in obrambne skladarje, da se udeleže zaupnega shoda. Udeležite se vsi velepomembnega jubileja polstoletnega dela za obrambo našega naroda.

Ovaj broj našega lista nije uredjen po našim poznatim načelima. Morali smo izostaviti mnogo vijesti i izvještaja, ne našom krivnjom. Molimo čitatelje da to uvažuje. Nastojat ćemo da u idućim brojevima manjak ovoga broja nadoknadimo.

POLOŽAJ DELAVSTVA V JULIJSKI KRAJINI PO SLUŽBENIH STATISTIKAH

V posljednjih mesecih je nezaposlenost v Italiji nazlo nazadovala. V prvi polovici t. l. je padla skoraj za 40 %. Nedvomno je to pojav, ki ni samo v zvezi s sezonskim izboljšanjem delovnih razmer, ker bi bila sicer nezaposlenost nazadovala tudi v prejšnjih letih v poletnih mesecih vsaj v enakem sorazmerju. Obstojaio letos še specijalni razlozi (Abesinija) za nazadovanje nezaposlenih moči. Po podatkih, objavljenih v biltnu osrednjega statističnega urada je bilo nezaposlenih meseca januarja 1.011.711, februaria 955.533, marca 853.189, aprila 803.054, maja 755.349, junija pa 638.100 ljudi.

V goriški, tržaški, puljski, reški in zadrski pokrajini pa je nezaposlenost sicer nazadovala približno v enaki meri, vendar

se razmerje med delovnimi prilikami v teh in v ostalih pokrajinah države ni mnogo spremenilo. V omenjenih petih pokrajinah je bilo nezaposlenih meseca januarja 39.055, februaria 37.520, marca 31.043, aprila 29.961, maja 27.161, junija pa 26.790 ljudi. Če primerjamo te podatke s podatki za vso državu in vnoštevamo, da šteje vsa država okrog 43 omenjenih 5 pokrajina pa 1 milijon prebivalcev, bi moralo biti v ten pokrajinah povprečno 43-krat manj nezaposlenih nego v vsej državi. Potemtakem bi bilo moralo biti v omenjenih pokrajinah nezaposlenih meseca januarja okrog 25.000, februaria 23.000, marta 21.000, aprila 20.000, maja 18.800 in junija 15.900 ljudi, in ne 30 do 40 tisoč....

slao je Družbi 50.000 kruna. Imajući u vidu vrijednost novca pred trideset godina, tih 50.000 kruna znače kraljevski prilog, a taj kraljevski prilog je bio prilog kolektiva, cijelog naroda, a ne pojedinih bogataša.

U tome je bila jačina Družbe, ali i njena slabost. »Legu« su podržavali političari, vlast i bogataši, a Družba je podržavana od naroda. »Lega« je bila dijete razuma, proračunosti, a Družbu je stvorio osjećaj, a osjećaj ju je i podržavao, i to osjećaj mase, naroda. Hladan razum i proračunost su »Legu« znali da iskoriste u politici,

u vanjskoj i unutarnjoj. Iako nije jedino »Legina« zaslug da su se očekivanja pokretača »Pro Patria« i »Dante Alighierie« ispunila, ipak je »Lega« bila jaka figura u toj političkoj igri. Družba nije dočekala tu sudbinu. Kada su narodom zavladali drugi, jači osjećaji (rat i sve ono iza rata) tada je Družba nazadovala i, kasnije, propala. Ona nije propala samo radi toga, ali to nestajanje osjećaja je jedan od glavnih uzroka da Družbe (za Istru) danas nema.

Sada, prigodom pedesetgodišnjice osnivanja Družbe sv. Cirila in Metoda mogli bi

da pretresemo neka pitanja iz prošlosti i da ih postavimo danas opet kao nova. Takovo je, na pr., pitanje o tom narodnom osjećaju za Istru koji je bio kadrad, da, pred tridesetak godina, zatalasa narodne mase između Drave i mora, i da taj narod — narod bez »gospode« i vlasti — uzdržava jedno društvo koje je bilo u borbi sa cijelom jednom velikom državom, i to u uspješnoj borbi. Problem tog narodnog osjećaja je jedan od velikih problema emigracije — našeg položaja, načina naše borbe i našeg uspjeha.

TONE PERUSKO.

DA LI ĆE ITALIJA UĆI U RAT I AKO BUDE ČITAVA EVROPA PROTIV NJE

Situacija je posljednjih dana bila karakterizovana ovime:

Italija je užurbala transporte za Afriku. Trupe u Eritreji marširaju na granicu. U Abesiniji vide u tom kretanju trupa početak ofenzive. I abesinski car, koji još nije objavio opću mobilizaciju, naredjuje, da 25.000 njegovih vojnika krene na granicu i da čeka talijanski udar. Pod utiskom tih vijesti, kao i onih o koncentraciji talijanskih i britanskih brodova na Sredozemnom moru, internacionalna štampa kombinira, da bi rat mogao buknući za koji dan. Čak se u nekim engleskim listovima nagadja i o datumu rata. Kako je za 14 o. m. sazvana izvanredna sjednica talijanske vlade, nagadja se, da će Mussolini na toj sjednici odrediti da rat ima započeti. Prema nekim drugim vijestima još nije sve spremno i kiše u Abesiniji još traju, pa će se rat odgoditi za nekoliko dana, ali ne za dugo. I činjenica, da Mussolini sprema za koji dan (točno nije određeno) mobilizaciju sviju fašističkih snaga, koja će okupiti 10 milijuna članova fašističke stranke, milicije, dopolavora i balila, — uzimlje se kao dokaz, da je rat blizu.

Dok se tako nalazimo neposredno pred ratom, u Ženevi Društvo naroda čini najveće napore za mirno rješenje spora. Ali ne uspijeva. Osnovni Odbor Petorice izvršio je svoj rad s neuspjehom, jer talijanski delegat upućuje neke od odgovora na pitanja tog odbora i ne priznaje ga. Italija se u Ženevi ponaša tako, kao da se sve te diskusije nie ne tiču. Izgledalo je kao da će sve to svršiti ne samo neuspjehom, nego i slomom Društva naroda. Držanje Francuske davalo je Italiji odvažnosti i ona je posljednjih dana sabotirala Društvo naroda, ali se je jučer dogodilo nešto, što bi moglo da bude od historijskog značenja za daljnju sudbinu mira, Društva naroda i Italije.

Britanski ministar vanjskih poslova g. Hoare, koji je doletio iz Londona održao je u skupštini Društva naroda veliki govor, u kojem je rekao, da je Velika Britanija odlučila, da će braniti neodlučnije Društvo naroda i mir Hoare poziva sve države, da se pridruže Engleskoj u ovom momentu i da još jednom pozovu Italiju na mirno rješenje, a ako to odbije, onda treba protiv nje poduzeti sve ono, što Pakt Društva naroda predviđa. Znači, da bi Društvo naroda moralo primijeniti sankcije, to jest privredni, finansijski i vojnički pritisk na Italiju, da joj se onemogućiti rat. Izgleda, da je Engleska sigurna, da će Društvo naroda biti složeno u tome, jer inače ne bi jedan predstavnik Engleske izišao s takvim predlogom. A što je najvažnije — čini se, da je Francuska napustila Italiju i da sada stoji s Engleskom i podupire njezin predlog o pritisku na Italiju. Hoare je prije svog govora razgovarao dugo s Lavalom i s njim se sporazumio.

Sad treba čekati, da se vidi tok diskusije u Ženevi i držanje Italije. Pitanje je, da li će se Italija prestrašiti, ili će ipak napasti Abesiniju. Ako je napadne, naći će se u vrlo teškoj situaciji, jer će protiv nje biti čitava Evropa. U svoje je vrijeme Mussolini rekao, da je on i na to spreman, pa bi se moglo dogoditi, da se ne prestraši britanskog udara u Ženevi.

ABESINSKA VOJSKA JE PRIMITIVNA

TEREN ABESINIJE JE GLAVNO OROŽJE ABESINSKE VOJSKE

Tipovi abesinskih ratnika

Napačno bi pa bilo misliti, da drži Abesinija roke križem in da ima pripravljenih malo vojaka. Garda abesinskog cesara šteje 15.000 mož in sestoji iz pehote, konjenice in topništva. Ta oddelek nima več kakor 100 gorskih topov in tisoč strojnica. Nima tudi ročnih granat, kajti v Abesiniji so prepričani, da je ročna granata prav tako nevarna za tistega, ki jo hoče uporabljati, kakor za tistega, ki mu je namenjena. Letal imajo Abesinci bore malo, tudi njih sanitetna služba je komaj omembe vredna. Šele pred kratkim so bili v to formacijo pozvani štirje evropski zdravniki.

Cesarjeva garda je pod poveljstvom evropskih instruktorjev, katerim načeljuje neki major. Gotovo pa je, da bodo inozemske vojaške misije, če izbruhne vojna, takoj zapustile deželo. Poveljstvo nad abesinsko vojsko bo v tem primeru prevzel prav gotovo abesinski vojaški dostojanstvenik. Imenuje se tudi že njegovo ime: dedjazmač (= maršal) Mangasa Ilma, cesarjev nečak.

Toda čete, na katere se črni cesar lahko zanese, niso njegova regularna vojska temveč irregularni oddelki, ki so prav za prav jedro abesinske armade. Ti oddelki se, kadar prihrumi nesreča nad domovino, spontano formirajo in so doslej vselej obvladali sovražnika. V teh irregularnih četah naletiš na moške od 15 do 60 let.

Od 12 leta dalje ima vsak mož v Abesiniji samo eno željo: dobiti denar, da si lahko kupi puško, naboje, sulico ali meč. Takšnih vojščakov bi utegnila Abesinija postaviti na noge kakšnih milijon. Približno polovica 500.000 mož pojde na bojišče z lastnimi mulami in konji. Abesinec je izvrsten jezdec, kajti od otroških let sedi v sedlu in ga je odlično vajen. Jezdci iz provinc Gala, Valo, Arousis so na glasu. Menda pa ni treba pristavljati, da je tej vojski popolnoma neznan moderno orožje: topovi, strojnica in letala.

Od navedenih 500.000 mož jih popelje tudi kakšnih 300.000 s seboj svoje žene in otroke. Družine bodo jahale na mulah in oslih. Člani teh družin pa bodo porabni za marsikaj. Ne sme se pozabiti, da so

vajeni nositi tovore na glavi in jim je prava igrača potovati s 40 do 50 kg takšne prtljage.

Abesinski vojak narodne vojske nima nobene uniforme. Obleden je samo v srajo in hlače, za rezervno pa nosi s seboj še plašč. Rane bodo zdravniki abesinskim vojščakom izžigali z razbeljenim železom, boleznj pa bodo zatirali z zelišči. Hrana abesinskega vojščaka sestoji v glavnem iz zrnja v različnih prireditvah. Ti ljudje si znajo speči pecivo iz moke, znajo pa tudi prirediti za jed zrnje samo. Pšenico pečijo, prav tako tudi fižolova zrnja. Ženske bodo torej na bojišču skrbele za kuhno. Povprečni Abesinec pa je tudi vajen, da lahko zdrži v sili dan ali dva brez hrane in mu to nič ne škoduje. Poleg vsega bodo imeli Abesinci prednost, da se bodo borili na domačih tleh, kjer so jim natančno znane vse razmere, poti, gore, reke, prelazi, močvirja in jezera.

Deževna doba v Abesiniji se začne navadno sredi junija, konča pa v septembru. V tej dobi slabega vremena so zveze med provincami v državi slabe. Pri obisku prestolnice naleti potnik na tisoč ovir. Reke prestopajo bregove, brvi so odplavljene, mostovi porušeni, prometnih sredstev, ki naj bi nadomestila te nedostatke, pa ni na razpolago. Nujne zveze so mogoče samo z mulami in kamelami, te živali pa morajo voditi le večaki, ki dobro poznajo krajevne razmere.

Letos se je začela deževna doba že v maju, zato ni nič čudnega, če se bo končala nekoliko pred običajnim terminom, t. j. že v septembru. Italija, ki je zbrala na svojih državnih mejah v Somaliji in Eritreji 200.000 mož, si naravno prizadeva, da bi čimprej začela z vojnim pohodom. Ni dvoma, da jo pri tem vodi načelo zaključiti operacije najpozneje do naslednje deževne dobe.

Abesinske gore segajo do 4000 m visoko, reke sekajo vanje ostre razpoke, preko katerih je težko postaviti mostove. Cest in stez za kamele in mule v tej deželi tako rekoč ne poznajo. Evropski vojak bo naleteči tukaj na mnogo ovir. Tudi v višjih legah bo imel težak položaj, kajti dnevna

vročina se menjava tam z ledenomrzni nočmi, poleg tega pa prežita od vseh strani na človeka malarija in griza.

Za letalce ne nudi Abesinija prav nič hvaležnega področja ker nima nikjer municijskih skladišč in industrijskih centrov in velikih javnih poslopij. Bombardirati je mogoče samo slamnate koč domačinov in veliko vprašanje je, če se to izplača. Takšne koč pa je mogoče po uničenju postaviti na prejšnje mesto v 48 urah iz lesa in mahu.

Abesinija je dvakrat tako velika kakor Francija in fronti v Eritreji in Somaliji bosta merili v dolžino tisoč km. Abesinski poglavarji plemen so že dobili navodilo, naj se pripravijo na vojno. Njim zadostuje štirinajst dni, da se pripravijo na spopad, ki jih čaka.

Cesar Haile Selasije je vrhovni poveljnik abesinske vojske in bo gotovo osebnostno prevzel vodstvo vseh operacij. Abesinec si namreč ne more predstavljal vojne, ki ne bi je vodil osebno vladar države. Cesarja po bodo spremljali na bojišče duhovni in drugi dostojanstveniki. Drugi vojni maršal bo najstarejši cesarjev sin in prestolonaslednik maridazmač Asfu Vosan, ki je trenutno guverner abesinske vojske, ki jih je sedem po številu. Med njimi so večinoma takšni, ki so že zdaj na čelu posameznih provinc.

STVARNA SPREMA TALIJANSKE VOJSKE ZA AFRIČKI RAT

TALIJANSKA VOJSKA JE NEIZMJERNO JAČA OD ABESINSKE, ALI IZGLADI U USPJEH SU MALENI.

To što se već nekoliko mjeseci odigrava između talijanskih luka i talijanskih kolonija na Crvenom moru, prestavlja vrlo temeljno i široko spremanje ratnog pohoda. Počne li se ratovati, to će biti kolonijalan rat nove vrste, u kome će od početka udariti velike snage, dok su do sada u svim sličnim ratovima čarkanje počimali mali odredi, koji su postepeno mjesecima izrasli u armadu (burski, marokanski rat).

Početi u kolonijama operacije s velikim snagama znači prije svega izgraditi temeljnu operacijsku bazu za te snage. Takova baza mora neizostavno osigurati velikim masama ishranu i ratna sredstva za vođenje neprekidne duboke operacije.

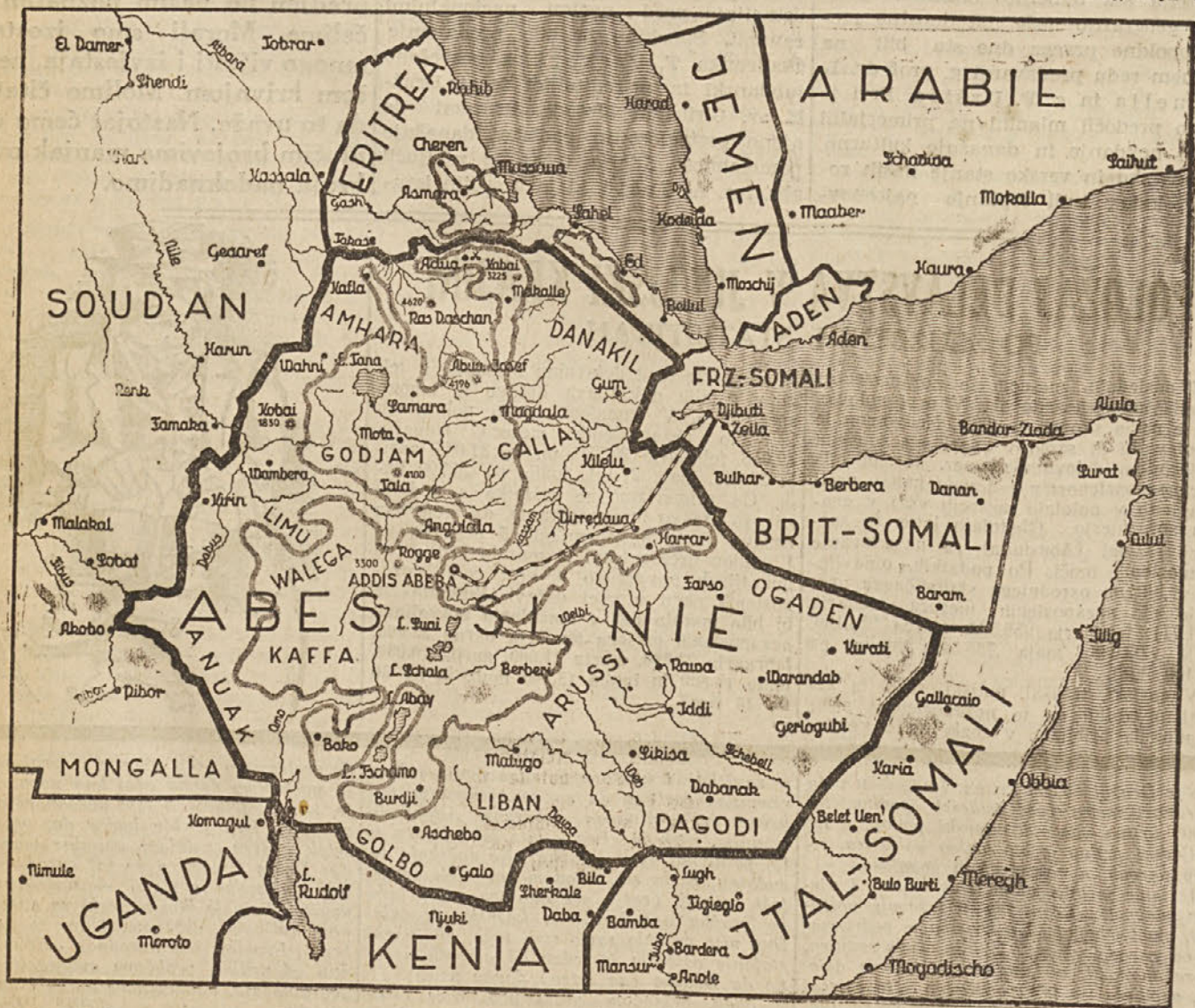
Koliko je Italija transportirala vojske

Talijani su već u februaru počeli svoju vojsku prevoziti iz Evrope u susjedstvo Abesinije. Ujedno je mobilizirana i popunjavana talijanska kolonijalna vojska, kako u Somaliji i Eritreji tako i u tripolskoj Libiji. U to vrijeme je talijanska avijacija u istočnoj Africi pojačana s 1.000 momaka, 1914 godište u floti nije otpušteno i njegov kadar oficira i mornara je proširen sa 2.500 momaka. Mussolini je u istočnoj Africi zaveo jedinstvenu komandu. Tamošnja ratna flota je potčinjena jednom od najboljih talijanskih admirala.

S prvim transportima su otišle iz Italije jedinice određene, da u istočnoj Africi izgrade operacijsku bazu (milicija, tehničke trupe, radne kolone). To je bilo između 16 i 22 februara. Talijani su u Somaliji imali do sada oko 10.000 km puteva, ali od toga samo 200 km ceste za automobile. I u Eritreji su gradili puteve. Već prošle godine je u obim provincijama bilo upadljivo mnogo tankova i ratnog materijala. U Eritreji je lani bio samo bataljon milicije i tehnički bataljon, u Somaliji 50 urođeničkih pograničnih odreda po 60 momaka pod komandom talijanskih oficira.

Tim snagama je početkom marta na devet parobroda poslana 29 divizija sa štabom generala Grazianija. Za njom su stigla tri broda ratnog materijala. Ti brodovi su usput u Tripolisu primili 2.000 afričkih vojnika za dopunu urođeničkog odreda osnivanog u Eritreji. U isto vrijeme se spremila 19 divizija, koja je 2 marta krenula iz Napulja. Početkom maja su mobilizirane dvije divizije (na Sardiniji i blizu Rima) i kasnije divizija iz Kalabrije. Ukupno je dakle do maja Italija mobilizirala pet redovnih divizija (svaka od 20.000 momaka), dvije od tih divizija su do polovine aprila otputovale u istočnu Afriku. U maju je stigla vijest, da se urođenička vojska u Eritreji povećava s drugom divizijom. Uporedo su se počele organizirati divizije crnih košulja, određene za Afriku. Ukupno su organizirane četiri takove divizije (nazvane po fašističkim praznicima). U tim divizijama pješadiju sačinjava milicija, dok ostale jedinice dobijaju od redovne vojske. Dalje je obrazovan specijalni bataljon sa 80 brzih oklopljenih automobila. U posljednje vrijeme je stigla vijest da je mobilizirana još jedna peta milicionerska divizija.

Sve te mjere svjedoče o tom da Italija ne namjerava da oslabi svoje snage na sjevernoj domaćoj granici i da će u Afriku od redovne vojske slati samo koliko je najpotrebnije. — Talijanska štampa je napisala, da vlada ima na raspoloženju 37 godišta (7 do 8 miliju-

„FRANINA I JURINA“ ZDRUŽUJU ISTRANE U AMERICI

Jedna društvena priredba.

Deseti i jedanaesti piknik našeg istarskog društva »Jurina i Franina« u Hobokenu, N. J., koji su se obdržali — jedan 14. i drugi 18. augusta o. g., uspjeli su iznad svakog očekivanja. Ovo su bili jednini izleti u većem stilu, koje je naša istarska kolonija u New York-u ove sezone priredila i usprkos velike depresije, koja je još uvijek u toku, uspjeli su. Mnogo je našeg naroda prisustvovalo. Iz udaljene Philadelphije stigao je veliki broj naše istarske braće sa omnibusima i privatnim automobilima, kao i prijašnjih godina, da se pozabave u društvu svoje braće. Jadranska Straža prisustvovala je u prilično velikom broju sa vrijednim predsjednikom ove velike ustanove g. Donkom Curać, koji je uvijek tu kad se radi o Istri, pak g. Clement Marčić, Nikola Wydur sa sinom, Sabić, naša marljiva Katarina Batistić, članica podmlatka JS i g. Nikola Curać, brat društvenog predsjednika, a bilo je i predstavnik Jugoslovenskog Sokola u New York-u, t. j. g. Ernest Rumac iz Opatije i Louis Čop iz Rijeke, i drugih.

Izleti su prošli lijepo, skladno, veselo — u najboljem raspoloženju. Kantali smo i tancali — pomalo, a i svrstali se u naše narodno »kolo«, pak smo se zavrtjeli.

Čudnovato je to, što mi, bez razlike iz kolevke prediela naše dičue, ali tužne Liburnije dolazili, u ovakvim prigodama pjevamo najviše one pjesme, koje nas još više rastužuju. Tako sam čula gdje je g. Jeletić (supruza jednog našeg marljivog Lovranca) zapjevala sa svojim milozvučnim glasićem »Tamo daleko — daleko kraj mora«. »Što je u svakom prisutnom uzbudilo i nehotice čuvstva tuđe, jer smo sjetili doma i roda svoga. Skotrljale su mi se suze niz lice i imala sam posla da ih zaustavim.

Na rastanku nas je pratila zvijezda »utarnia«.

O, kada bi bilo moguće da se ovi izleti prave u našem rodnom Lovranu, ili negdje drugdje u Istri, koja bi tek sreća bila za nas. Ali nije to nama sudjeno, jer

»Tuja sila tako nas razdeli
Tuja moć ča silon zakon deli...«

Duša ovih uspijelih izleta je požrtvovni brat Albert Bradčić iz Mošćeničke Drage, računovodila društva i brat Josip Vidošić iz Lovrana, t. j. društveni tajnik, kolega i ako mi je rođeni otac, ipak ne mogu i ne smijem da ga ne spomenem, jer »ča je pravo — pravo i te Božu drago« — reče naša poslovica. Njihovim marljivim radom i zauzimanjem društvo »Jurina i Franina« lično napreduje, pak se nadamo da će njihovom agilnošću uspijeti da povežu i ono što se povezati još nije dalo...

Uvjerena da govorim u ime cjelokunog upravnog odbora i članstva društva »Jurina i Franina«, želim da istaknem hvala našem »Složnom bratskom društvu« u Philadelphiji, kao i Jadranskoj Straži i Jugoslovenskom Sokolu u New York-u, koji su sa svojim prisustvom uzveličali zabavu i pridolili uspjehu. A neka je svaka hvala i svim ostalim posjetiocima piknika — Mary Vidošić (New York).

ČLANSKI SASTANAK EMIGRANTSKOG DRUŠTVA »ISTRA« U SPLITU

U subotu, 7. o. mj., na večer održan je u Sokolskom domu članski sastanak našega društva, u svrhu komemoracije Bazovičkih žrtava.

Otvorajući sastanak društveni potpredsjednik dr. Mihaljević, osvrnuo se i na teške prilike našega naroda pod tuđinom.

Zatim je član uprave Pero Trepov održao pomen Bazovičkim žrtvama. Očrtao je u kratkim potezima prilike u Juljskoj Krajini, koje su prethodile ovoj tragediji naših mučenika. Nasilna sredstva novih gospodara za odnarođivanje našega ljudstva, što je, prirodno, moralo uroditi otporom naroda, svjesnog svoje nacionalnosti. Prikazao je tok sudjenja istaknuvši naročito muževno i hrabro držanje naših omladinaca, kako za vrijeme sudjenja tako i strijeljanja. Završio je apjelom, neka se vada siećamo rođene grude i naše potlačene braće, a primierom neka nam budu naši heroji Bidovec, Marušić, Miloš i Valenčić, kojima prisutni kliču: Slava!

Na koncu je član uprave Stjepan Vrcan recitovao pjesmu: »Onima onkraj mora«, od R. K.-J., a pjevački zbor je otpjevao: Doberdob.

OMLADINSKA SEKCIJA DRUŠTVA »ISTRA«

Pozivaju se članovi i prijatelji sekcije, da u što većem broju učestvuju na izletu, koji će se održati dne 15. o. mj. na Okić grad.

Sastanak na samoborskom kolodvoru u 6 sati ujutro, polazak točno 6.15, a povratak u Zagreb u 9 sati naveče. Cijena vlatku za polazak i povratak din 10.—.

Umoliavaju se članovi, koji žele poći na taj izlet, neka se najkasnije do subote u podne jave u tajništvo društva, tako da se može pravovremeno isposlovati polovičnu kartu.

PRIMORSKA PESEM — SREDSTVO PROPAGANDE Delovanje „Tabora“ v Ljubljani — Vrtne prireditev

Nesnosne socialne razmere, ki taremo vse sloje brez izjeme, so še posebno udarile naš emigrantski živelj, kateremu so onemogućile skoro slehernu kulturno i veliki meri pa tudi nacionalno udejstvovanje. Vse organizacije je zajela ta silovita mora, ki je prisilila ves naš živelj, da je vstopil v borbo za svoj obstanak, za svoje golo življenje, puščajob ob strani nad vse važno vprašanje temeljite in smotrene propagande. Spričo teh razmer je treba pozdraviti vsak kulturni in propagandni podvig vsake naše emigrantske jedinice, ki ga izvrši poleg svojega rednega socialnega dela, katero zahteva sleherni prosti čas le za se. Pozdraviti moramo tedaj delo ljubljanskega »Tabora«, ki je v zadnjem času dovršil par pomembnih del, ki morda ne bi prišle toliko do izraza, če bi se izvršila izključno v krogu emigracije. To so dela, ki so stremela tudi za tem, da emigracija stopi iz svojega ozkega kroga v širši, kjer naj vrši svojo pomembno nalogo propagande.

Tako je priredil »Tabor« dne 1. septembra svojo vsakoletno veliko vrtne prireditev, na kateri je prišlo do izražaja socialno, kulturno i propagandno delo. Program je bil pester in posrečen. Podržati je pri tem važno dejstvo, da je sodeloval poleg pevskega zbora »Soče« tudi domači »Bežigradski pevski zbor«, ki je pritegnil na prireditev veliko domačinov, ki so sprejemali našo narodno primorsko pesem s globokim občutkom i razumevanjem. Omeniti moramo, da si utira naša narodna pesem čedalje bolj pot med tužnji živelj, a čemer vrši »Tabor« ne le samo veliko kulturno nalogo s tem, da rešuje našo pesem pozabljenju temveč tudi veliko propagando, ker se s tem neposredno oživlja i razširja naša misel.

S tem v zvezi moramo počrtati pomembni uspeh mladega pevskega zbora »Soče«, ki je pokazal še po par nastopih precejšen napredek. Če pomislimo, da ni cilj naših pevskih zborov, doseči čim popolnejšo stopnjo umetniškega izražanja pesmi temveč, da so zbori le sredstva za zbiranje emigrantskih vrst v eno fronto, pomeni nastop pevskega zbora »Soče« dvojen napredek.

Tiho i brez hrupa deluje »Tabor«, zaveda se svoje naloge, ki mu jo nalaga čas. Mladina se kleše i preobrazuje v smotrene i brezkompromisne borce. Tako oporoko so odnesli s seboj, ko so odšli od doma, da ne smejo mirovati, dokler ne bo dosežen cilj.

»... Usoda naša je zdaj v vas, mladini! Bodite seme, če zdaj ste zdrobljen snop...«

Je recitiral tov. Gaberščik ter s tem dal izraza zavesti mladine, ki je globoko prepričana o svojih nalogah, tov. Figar pa je dodal še A. Široka »Pesem primorskih emigrantov«, ki je izraz vse naše bolesti, ki je izraz našega hrepenjenja.

Polnoštevilno občinstvo ni štedilo svojega priznanja pri izvajanju bogatega kulturnega programa. Doumelo je pomembne recitacije i pesmi, zato tudi smisel prireditev. Ni bila prireditev namenjena zabavi, čeprav so tvorile njen program tudi pester družabne točke. Zato je bil tudi uspeh prireditve pomemben, kajti »Tabor« ne samo, da je prejel od strani občinstva veliko moralno oporo, ki je v teh časih še celo potrebna, ampak tudi zadovoljivo materijalno pomoč, ki mu bo vsaj trenutno omogočila lajšati bednim gorje. Zato izreka »Tabor« najiskrenejšo zahvalo vsem, posebno pa bežigradskemu i sočinemu pevskega zboru, ki sta pripomogla k uspehu prireditve.

Prav tako se zahvaljuje »Tabor« v imenu sebe i društva »Soče« vsem zastopnikom nacionalnih i drugih organizacij, ki so prihiteli na komemoracijo 6. septembra.

NAŠI POKOJNICI

TRAGIČNA SMRT BOGUMILA LUPINCA

Iz Novog Sada nam javljaju žalosnu vijest, da se je nesretnim slučajem utopio u Dunavu naš zemljak Bogumil Lupinc.

Pokojni Lupinc rođen je u Šempolaju na Krasu 1904 godine kao sin seljačke obitelji. Srednju školu polazio je najprije u Ljubljani, a onda u Idriji, gdje je i maturirao. Nastavio je nauke na univerzi trgovačkih i ekonomskih nauka u Trstu, a kasnije kada je morao u emigraciju, doselio je u Zagreb i nastavio studije na ekonomsko-komercijalnoj visokoj školi. Ujedno bio je namješten kod Poreske uprave te je bio pred par mjeseci premješten kao pripravnik k financijskoj direkciji u Novi Sad.

Bogumil Lupinc je bio svijestan emigrant, koji se nije suviše isticao, ali je zato bio uvijek spreman da pomogne našoj stvari. Već kao srednjoškolac usao je u red naših omladinskih organizacija, pa da onda kao student nastavi rad za našu stvar u studentskim organizacijama. U emigraciji je bio od početka članom »Istarskog akademskog kluba« i društva »Istree«.

Smrt ga je zatekla u naponu snage i mladosti, kad je nakon dovršenih nauka stupio u život. Nesretnim slučajem našao je prerađeni grob u valovima Dunava, daleko od svoje rođene grude, koju je toliko volio. Kao čovjek ostavljao je na svakoga utjecaj blagosti, skromnosti i čestitosti i njegova je smrt izazvala žalost svijlu, koji su ga poznavali. Mi ga nećemo zaboraviti.

† ESTER SUFIĆ

Prema vijestima iz Istre, umrla je prošlog mjeseca nakon duge i teške bolesti dugogodišnja učiteljica u Žminju, Ester Sufić. Poznata je bila i neobično cijenjena zbog svoje dobrote, rijetkih sposobnosti i marljivosti kako u školi, tako i inače u radu za dobro i napredak svog zavičaja. Puno je zadužila Žminje spremnim i neobičnim vođenjem gospodarskog društva kroz najteža vremena. Svojim je radom stekla ne samo ljubav i priznanje kod našeg naroda, nego i rijetko poštovanje kod protivnika.

Svi će se je Žminjci kao i ostali, koji su je poznavali, uvijek sjećati s najvećim poštovanjem, a najviše od svih poratna generacija Žminjaca intelektualaca, koju je ona spremila s mnogo truda i ljubavi za nastavak školovanja u Jugoslaviji. Bila joj trajna uspomena i slava!

U POČAST BLAGOPOK. CEZARA AKAČIĆA

miesto vijenca na njegov odar poklonili su Jugoslovenskoj Matici g. Makso i Mary Antić za istarske izbjeglice 150 dinara. Blagom pokojniku kliče »Slava«, a svojim dobrotvorima izrazuie najtopliju zahvalu Jugoslovenska Matica — Zagreb.

† ING. FRANJO KOCJANČIČ

Umrl je inž. Franjo Kocjančič dne 10. t. m. v Zagrebu nenađoma v najlepših letih, star 31 let, uradnik tehničn. odelka banske uprave v Zagrebu rodom iz Podgorje pri Gorici.

Živel je od leta 1920 v Zagrebu, ki je mnogim našim primorskim železniškim uradnikom in njih rodbinam postal druga domovina. Tako tudi očetu pokojnikovemu g. Francu Kocjančiču, ki je moral zapustiti svojo službo pri bivši Južni žel. v Trstu kmalu po polomu in sicer kot skoro vsi radi svojega trdnog narodnega prepričanja.

Po končani srednji šoli v Zagrebu študirao je pokojni Kocjančič elektrotehniko na praški visoki šoli, kjer je promoviral in tudi kasnej bil dalje časa v praksi pri praški elektrarni. Pred dobrim letom po dolgem času je dobil službo pri banki upravi in z veseljem jo je opravljal skoro vedno na potovanju križem savske banovine. Zavratna angina nam ga je ugrabila vedno zadovoljinega, tihega, skromnega, odkritosrčnega in tako drugarsko dobrega iz naše sredine, da ne moremo verjeti, da že počiva tam gori na Mirogoju u bratski zemljici, ko je komaj stopil v praktično življenje in na delo.

Sijajen pogreb z mnogimi venci, vojaško godbo, četo in častniki topništva, kateremu je pripadal, ob, udeležbi premnogih znancev in prijateljev, je pokazal kako je bil spoštovan in ljubljen pokojni Franjo.

Neutolažljivi rodbini ob tako bridki izgubi uzornega sina edinca naše najglobokejšje sožalje!

Z. V.

PISMO IZ AMERIKE

USPOMENI ANTONIJE SPAZZAFUMO IZ LOVRANA

Nesmiljena smrt otela je iz naše sredine, ali iz srca nikada, našu dobru, nezaboravnu gđu Antoniju Spazzafumo iz Lovrana u Philadelphiji. Tri i po godine iza smrti njenog uzor supruge, a našeg vrijednog i čestitog rodoljuba, g. Maksa, kojega se nije mogla dosta naplakati. Tuga za njim ju je potpunoma skršila. Pobjeđivala je i tako se malo po malo gasila, dok nije napokon ugasila.

Premisljena je u srijedu, 24. aprila t. god. u svojoj sedamdesetoj godini života, a njezine mrtve ostanke pokopasmo, sa velikim sprovodom na philadelphijskom groblju dana 27. aprila, tik do njenog supruge.

Njezina je smrt odjeknula bolno u redovima njezine svojte, njezinih prijatelja i znanaca, što je najbolje dokazao njezin sprovod, koji je bio dobro posjećen i vrlo dirljiv. Na stotine ljudi ispratilo ju je do vječnog počivališta, ne samo iz Philadelphije, već i iz udaljenih mjesta kao n. pr. Camden, Carteret, Perth Amboy; čak iz New Yorka i Long Islanda došli su da joj odadu zadnju poštu i da joj cvijećem ukrase odar. A naročito je ta smrt žalosno odjeknula

u njezinom rodnom mjestancu, našem Lovranu, gdje pokojnica ostavlja vidne tragove svoje dobrote.

Nezaboravna pokojnica, dobra gđja Tonca, kako smo je nazivali, bila je zbog svoje dobrote poznata na daleko i široko. Za svakoga je imala lijepe, tople riječi pune osjećaja. Za svakoga širom otvoreno srce, otvorenu kuću, bez razlike koje vjere bio i kojoj narodnosti pripadao. Svatko bi u njezinoj kući našao utočište i zaklonište, kao i kod njezinog pokojnog supruge. Bile su to dvije vrlo rijetke duše.

Ona, kao i njezin suprug, bili su mi dušom odani. Znala sam da barem jedanput na godinu skoćim do Philadelphije i da sprovedem uz njih koji dan svojih praznika, čemu su se oni veselili i nikad ne bi našli dosta mjesta za mene. Kad sam je prošlog ljeta pohodila, (njege, našeg Mr. Maksa već nije bilo među živima), i rastala se s njome, lijevala je gorke suze i nikako me nije mogla pustiti iz zagrljaja. Neprestano je govorila: »Mary, nikad vas više neću vidjeti...«, kao da je predosjećala krutu istinu jer — zaista — se više nismo vidjele. Došla je smrt prije nego li sam ja mogla u Philadelphiju. Kad sam se najmanje očekivala, stigao mi je brzodjav od njezinog sina, kojim mi obznajuje tužnu vijest, koja me je duboko, vrlo duboko kosnula i skršila... Bilo mi je vrlo teško što je nismam vidjela prije nego li je pošla kud za vazda gre se...

Neprežaljena pokojnica ostavlja za sobom rascvjetelu kćerku Mariju udatu Bašić (iz Bakra, vrlor rodoljuba i vjernog pretplatnika naše omiljele »Istre«) i dva marljiva sina Frederika i Johna, te sestero unučadi u Philadelphiji.

Drago i nezaboravno gđji Tonci neka bude lahka crna zemlja i svijetlila joj svijetla raja, a njezinoj ucviljenoj porodici i svojti, osobito tugujućoj jedinici, kćerci gđji Mariji i sinovima, iskreno saučesće od svih nas iseljenih Lovrana i uopće Istrana u Americi, posebno od njihove odane im

Mary Vidošić (New York)

JUGOSLOVANI IZVEN MEJA I ŠOLE V JUGOSLAVIJI

V »Učiteljskem Tovarišu« v opširnem članku piše D. L.:

»Učni načrt za osnovne šole ima v zemljepisni snovi za IV. razred tudi določilo »Jugoslovani izven meje naše države«. Prav tako tudi učni načrt za višjo narodno šolo v programu za zemljepis o I. razredu povdari s posebnim točko, da se je učiti o Jugoslovanih v državah naučenih v tem razredu. Okvirni naučni načrt daje torej dovolj osnove za izvajanje naloge. Žal, da so knjige, ki so v rabi v naših šolah bodisi kot učbeniki, bodisi kot pomožne knjige za učitelja dovolj skope s podatki o zamejnih Jugoslovanih, zlasti o naših izseljencih.

Tako se neka zemljepisna knjiga zadovoljuje z ugotovitvijo, da je na Koroskem mnogo Slovencev in na Ogrskem še precej Jugoslovancev. Ista knjiga ne omenja Gradiščanskih Hrvatov, niti naše manjšine v Rumuniji (spomni pa se rumunskih Nemcev). Vsi izseljenci so odpravljeni s petimi vrsticami v poglavju »Nemčija«. — V zemljepismem učbeniku za meščanske šole je Julijska Krajina odpravljena s 7. Koroska pa s 3 vrsticami. V Madžarski niso omenjeni Jugoslovani, pač pa Cigani. Prav tako omenja v Rumuniji Nemce, Ruse, Madžare in Žide; Jugoslovanci pa ne. Izseljenci so popolnoma pozabljeni.

Tudi naše čitanke so v tem oziru na isti višini z nekaterimi zemljepisnimi učbeniki.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je naša oficijelna, šolska literatura mačehovsko skopa, ko je govora o petini našega naroda izven mej Jugoslavije.

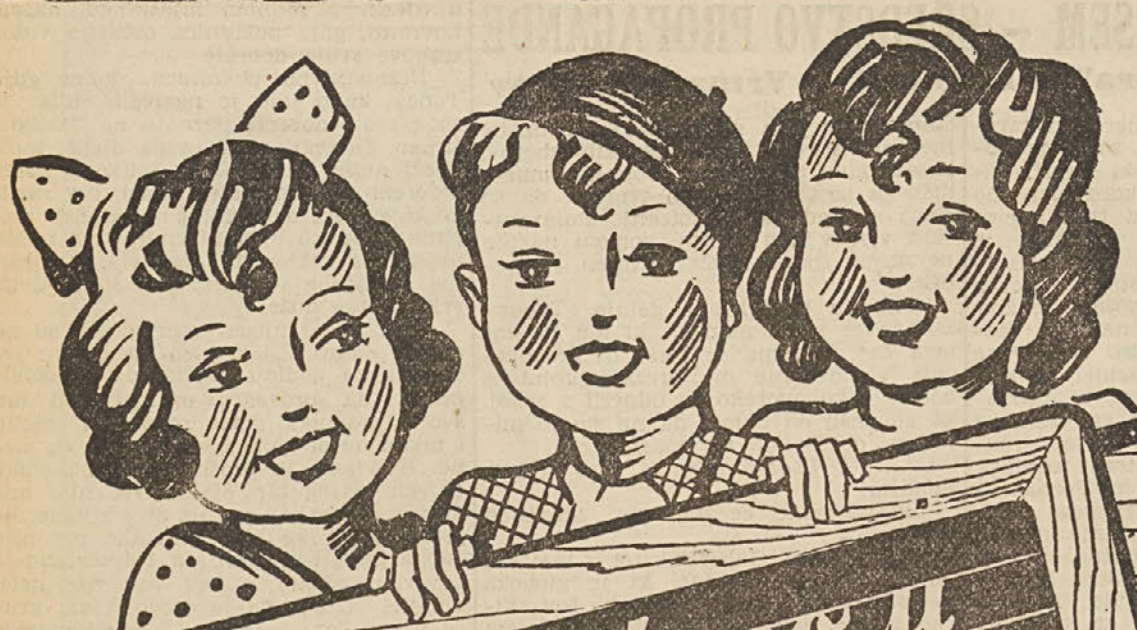
Delno zamaši to vrzel tozadevna literatura raztresena po raznih mladinskih revijah in v naših »Kresnicah«. Imamo tudi nekaj knjig, ki nam prav dobro služijo pri proučevanju naših manjšin. Odlična je knjiga »Naši onstran meje« (uredil in izdal Peter Pavlovič) ter mladinski knjigi »Poglejmo v Beneško Slovenijo« in »Pojdimo v naš Korotan«, ki sta izšli v založbi »Slomske družbe«. Nimamo še sistematično prirejenega dela, ki bi nas seznanil z ostalimi našimi manjšinami. Prav nujno pa bi potrebovali za našo mladino knjigo o naših izseljencih. Ko bi se naša Mladinska matica nadela to hvaležno nalogo, prav gotovo bi jo odlično izvedla.

Tudi sestavljalci novih učbenikov bi morali posvetiti več pažnje našim manjšinam in izseljencem.

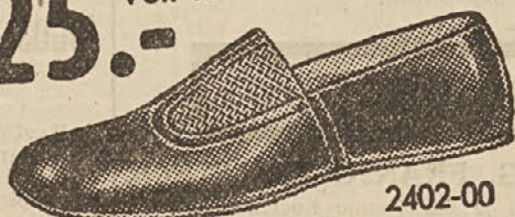
PROSVETNO IN PODPORN O DRUŠTVO »TABOR« V KAMNIKU.

priredi dne 15. septembra 1935. izlet in predavanje v Radovljah, kjer bo govoril g. dr. Lavo Čermelj o temi:

»Kulturne prilike v Juljski krajini«. Predavatelj bo tudi rad odgovarjal na stavljena mu vprašanja. Pripeljte s seboj znanje in prijatelje, ker bo predavanje zelo zanimivo. — Prostor: gostilna Sršen, začetek ob 15. uri. Odbor »Tabora« v Kamniku.

Vel. 27-30
25.-

2402-00

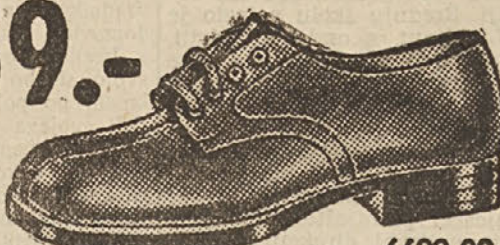
Vel. 31-34 29.— Vel. 35-42 35.—

Vel. 23-26

49.-

2861-00

Vel. 27-30

59.-

6622-09

Vel. 31-34 69.— Vel. 35-38 79.—

Vel. 27-30

59.-

5842-05

Vel. 31-34 69.—

Vel. 27-30
45.-

3222-02

Vel. 31-34 49.— Vel. 35-38 59.—

Vel. 25-30

79.-

4624-48

Vel. 27-30

39.-

3762-00

Vel. 31-34 45.— Vel. 35-38 59.—

Vel. 27-30

49.-

3962-22

Vel. 31-34 59.— Vel. 35-38 69.—

Bata